

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל החינוך הדתי | מינהל חברה ונוער

[מתחברים לתפוצות]

רציונל

מאז גלה עם ישראל לראשונה (בשנת 586 לפני הספירה) והתחיל חי בארצות שונות, מתקיימת מערכת יחסים מיוחדת ודינמית בין יהודים החיים בארץ ישראל ובין אלה החיים מחוצה לה. על אף היות העם היהודי מפורד ומפוזר, נשארו היהודים אומה אחת, המלוכדת בכוח היסטוריה, דת ומולדת משותפים כמו גם בכוח מחויבות לקיומו הפיזי והרוחני של העם היהודי.

הקמת מדינת ישראל מימשה חלום בן אלפיים שנים לחזור למולדת הקדומה ולהשיב לחיים את הריבונות הלאומית. לאחר קום המדינה, לצד הקריאה לעלות לארץ ולממש את החזון הציוני, נוצר קשר מיוחד בין קהילות יהודים בתפוצות ובין מדינת ישראל. אוכלוסיית היהודים בעולם מונה כ-14.8 מיליון נפש. מתוך כלל האוכלוסייה היהודית, כ-8.1 מיליון חיים מחוץ לישראל (מתוכם כ-5.7 מיליון בארצות הברית). בארץ עומד מספר היהודים על כ-6.7 מיליון נפש (מתוך אומדנים שהתפרסמו בשנתון היהודי האמריקני AJYB בשנת 2019). קהילות יהודיות ברחבי העולם מקיימות חיי קהילה פעילים בינן לבינן ומקיימות קשר הדוק עם מדינת ישראל, הכולל סיוע כלכלי, שיתוף פעולה חינוכי, שמירה על האינטרסים של מדינת ישראל במישור הפוליטי והבינלאומי. ישראל, מצידה, מבקשת לחזק את הקהילות היהודיות ואת הקשר איתן באמצעים שונים: עזרה לזקוקים לה, קידום פעילויות שמחזקות את הזיקה לישראל, הוראת עברית, פיתוח הזדמנויות לשיתוף עסקי, עידוד ביקורים של קבוצות ושל יחידים בישראל.

במהלך השנים מאז קום המדינה, חלו תמורות במערכת היחסים שבין יהדות ישראל לבין יהדות התפוצות. אירועים שונים בארץ ובעולם מעוררים דיון חוזר ונשנה בדבר חשיבות הקשר שבין העם היהודי בתפוצות לבין מדינת ישראל, אירועים אחרים מאפשרים לנציגי הקהילות היהודיות בעולם להפגין את תמיכתם בישראל ובתושביה ולמדינת ישראל להביע את אחריותה כלפי יהודי התפוצות.

מערכת החינוך רואה חשיבות בקיום דיון מתמשך בנוגע לעתיד המשותף ליהודי ישראל והתפוצות. הדיון יכלול בירור מגמות המאפיינות את מערכת היחסים שבין ישראל לתפוצות ודרכים לחיזוק ולטיפול המחויבות ההדדית על רקע תמורות בישראל ובקרב הקהילות היהודיות שבתפוצות.

ערכה זו פותחת פתח לדיון בנושא ומאפשרת עמידה על חשיבות הקשר עם יהדות התפוצות. אנו מקוות שהערכה תהיה לכם לעזר ומאחלות לימוד מהנה שיקדם שיח משמעותי בנושא.

בערכה זו נבחן את הקשר בין מדינת ישראל ליהודי התפוצות ונעמוד על חשיבותו למדינת ישראל וליהדות התפוצות.

מטרות

- ◀ לדון במערכת היחסים שבין ישראל ליהדות התפוצות.
- ◀ לברר את מידת הקשר שבני נוער בישראל חשים כלפי יהודי התפוצות ולחזק את תחושת הסולידריות בין הנוער בישראל ובתפוצות.

הוראות

- ◀ בחרו בתמונה או בהיגד שמבטא בעיניכם את הקשר - המצוי או הרצוי - שבין ישראל ליהדות התפוצות או את היחס של הישראלים אל יהדות התפוצות.
- ◀ נמקו את בחירתכם.

שאלות לדין במליאה בעקבות הפעילות

- ◀ האם על כל היהודים לחיות במדינת ישראל או שרצוי שיהיו פזורים בקהילות שונות בעולם? נמקו.
- ◀ לדעתכם, מה מדינת ישראל אמורה להיות בשביל יהודי התפוצות? (בית, מרכז, תפוצה משמעותית, תפוצה ככל התפוצות וכו')
- ◀ האם אחד הציטוטים שקראתם שינה את דעתכם בנוגע לקשר הרצוי בין ישראל לתפוצות?
- ◀ אילו מגמות בנוגע ליחסים הרצויים בין ישראל לתפוצות מסתמנות בקבוצה? (מידת קרבה וריחוק, סוג יחסים, מקומה של המדינה בחיי התפוצות ואחריותה להן וכד')
- ◀ אילו שאלות נוספות בנוגע ליחסי ישראל-תפוצות התמונות והציטוטים מעלים בכם?
- ◀ האם יהודי התפוצות צריכים לקיים קשר ביניהם? (לא רק בהקשר למדינת ישראל)
- ◀ מה אתם יודעים על הקשר המתקיים כיום בין ישראל לתפוצות?
- ◀ אילו גורמים מחלישים את הקשר שבין ישראל לתפוצות? מה יכול לחזק אותו?
- ◀ האם הקשר בינינו לבין יהודי התפוצות תלוי בדבר מה? מה עלול לקרות אם הקשר בין ישראל לתפוצות לא יתקיים?
- ◀ במקורות שקראתם, הוזכרה האמרה "ישראל ערבין זה לזה". באילו תחומים אמרה זו יכולה לבוא לידי ביטוי?
- ◀ במה אתם, כבני נוער, יכולים לתרום לקשר עם יהודי התפוצות?

*השאלות לקוחות מתוך הפעילות [עם אחד גורל אחד](#).

יוצרות הערכה: שושי שפיגל | מפקחת ארצית חינוך חברתי קהילתי ח"ן חמ"ד

יעל קופרשטוק | מנהלת מרכז הדרכה ח"ן חמ"ד

רונית גוטמן גרוס | מדריכה ארצית מינהל ח"ן

עריכה לשונית: אפרת חבה

ייעוץ: עמליה לואין

הפקה: אתי אורלב ושרה תורג'מן